

SA RUA D'ARTA

LA FESTA DELS DARRERS DIES

La festa que antany passa va quasi desapercebuda, i que ara ha passat, sorprenament a primer pla, constituint una vertadera festa popular. Els Darrers Dies, en especial el Dijous Jardé i el dimarts sigüent els carrers de la vila s'ompliren de desfressats. Des dels nins de l'escola als majors, Tothom participà a distints llocs, es feren simbombades i, per tot arreu, la gent va disfrutar.

Festes del poble, que anam recuperant, dia a dia com per ventura enlloc més de Mallorca.

Cal pensar ja en l'any que ve perquè aquestes festes, ja tornades a reviure, sien més esplendoroses que les passades.

Text: M. Morey
Fotos: Joan Pastor

editorial

PROPERA ORDENACIÓ

Amics: Deixau que per aquesta vegada emplei a títol personal l'espai de la nostra revista 'Bellpuig', que normalment està reservat a l'Equip Parroquial, i on solen oferir-vos el nostre pensament i reflexió damunt alguns temes o qüestions que creim importants pel creixement humà i de fe.

El motiu d'això és molt senzill: vull comunicar-vos lo que per a mi és una gran alegria i és que si Déu ho vol el dia 11 d'Abril a les 7,30 del vespre a la Basílica del Monestir de Lluc seré ordenat diaca i que el 17 de maig el capvespre, a la nostra Església Parroquial de la Transfiguració rebré l'ordenació de Capellà de les mans del Bisbe de Mallorca D. Teodor Ubeda.

Vos deia abans que això és per a mi una gran alegria i voldria que també ho fos per a vosaltres, estimats armenencs, que a lo llarg d'aquests casi tres anys d'estada entre vosaltres, uns d'una manera més directa i altres més indirectament m'heu ajudat a clarificar la decisió de consagrar la meua vida a Déu i al Servei de l'Església.

Molts de vosaltres, segurament, vos demanareu: Per què en Guillem es fa Capellà?. Sapigueu que jo mateix he estat el primer que m'he fet aquesta pregunta i que també la meua va fer el Sr. Bisbe quan li vaig demanar per ordenar-me. Crec que teniu dret a saber que és el que me nou a fer-me capellà i per tant he cregut oportú contestar an aquesta pregunta des d'aquestes planes ja que com podeu suposar és impossible respondre-la a cada un en particular.

La meua onció pel ministeri sacerdotal està fonamentada damunt aquests dos punts que per la meua vida són claus:

1.- analitzant la meua pròpia història me'n don compte de què a pesar de les meves debilitats i deficiències (cosa normal dins tota persona humana) Déu m'ha estimat. Això ho he anat descobrint dins les petites coses de cada dia, però no ho he descobert perquè si, ni totsol, sinó que la gràcia de Déu i la gent (capellans, laics, en poques paraules l'Església) m'han ajudat a descobrir ho. Per tant és per això que jo també vull, mitjantant el ministeri sacerdotal, ajudar a l'home d'avui a descobrir aquest amor que Déu nos té i per tant, ésser al mateix temps signe d'amor i d'esperança enmig del nostre món.

2.- el creure en Jesucrist i acceptar el seu Evangeli com a punt de referència ha donat sentit a la meua vida i m'empeny a ser-ne testimoni, és a dir, a fer-lo present dins les realitats de la nostra quotidianitat i donar-lo a conèixer a fi de què altres puguin arribar a reconèixer-lo com a absolut, com a font d'alegria i d'esperança per les seves pròpies vides.

Per acabar, voldria demanar-vos a tots aquells que teniu fe i que dediqueu qualche moment dins la vostra vida a pregar, que demaneu a Déu que me doni força i coratge per mantenir-me fidel dins l'opció que he fet i que de cada vegada més la meua vida estiga d'acord amb l'estil de vida de Jesús.

GUILLEM ROSSELLO

BELLPUIG

REVISTA QUINCENAL

Nº 11 - IV ÈPOCA - 14 Març 1981

Director: Rafel Umbert Sureda

Consell de Redacció:

Miquel Morey, Antoni Gili,
Jaume Mayol, Climent Obrador,
Guillem Artigues, Bartomeu Jaume,
Joan Pastor, Guillem Bisquerra (administrador).

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ

SANT SALVADOR-2, telf. 562020. Artà
IMPRES EN OFFSET PROPI

ECOS

Naciments:

Dia 10 de enero de 1981.- Juan Francisco Gili Ginard, de Juan y Antonia. C. de l'Abeurador, 1-2.

Dia 20 de febrero.- Ana María Melis López, de Rafael y Tomasa. C. de Na Careta, 25.

Dia 23.- María Sureda Cabrer, de Jaime y Catalina. C. del Grec, 11.

Dia 25.- Francisco Piris Castellano, de Francisco y María. C. de Sa Teulera, 15.

Matrimonios:

Dia 21 de febrero.- Bartolomé Ferrer Corraliza con Rosario García Benítez.

Dia 21.- José Rotger Cifre con Antonia Ginard Llaneras.

Dia 27.- Miguel Alomar Cañellas con

Sebastiana Barceló Gordiola.

Dia 28.- Antonio Gili Vaquer con Juana María Juan Juan.

Defunciones:

Dia 21 de febrero.- Magdalena Mestre Moll, a) Putxa, viuda, de 87 años. C. Nou, 13.

Dia 22.- José Sancho Mesquida, viudo de 82 años. C. de Ses Barraques, 28.

Dia 26.- Catalina Pujol Quetglas, a) Pataca, viuda, de 85 años. C. del General Aranda, 77.

Dia 27.- María Cabrer Mulet, a) Majorala, soltera, de 93 años. C. del Pontarró, 4.

Dia 1 de marzo.- Teresa Garcías Miras, viuda, de 73 años. C. de l'Abeurador, 22.

manifest:

ACORD PRES PER L'AJUNTAMENT D'ARTÀ, EN SESSIÓ EXTRAORDINÀRIA DEL DIA 26 de FEBRER

L'Ajuntament d'Artà, reunit en sessió extraordinària i amb la convicció de ser fidels intèrprets de l'estat d'opinió del poble que l'ha elegit, acorda, per unanimitat de tots els membres que l'integren, **MANIFESTAR:**

1er.- Afirmam el desig de viure en un Estat democràtic que ampari la vida en llibertat per a tots els ciutadans, així com ho decidí el poble mitjançant l'aprovació de la Constitució.

2on.- Ens sentim orgullosos de tenir, com a Cap d'Estat, a S.M. Don Joan Carles I, Rei d'Espanya, el component del qual ha estat, en opinió d'aquesta Corporació, exemplar i decisiu per a la resolució dels greus esdeveniments dels dies 23 i 24 de febrer. En conseqüència, aquesta Corporació fa pública la seva admiració i agraïment vers la persona del Rei Don Joan Carles I.

3er.- Rebutjam amb tota la nostra capacitat de repulsa, l'acte de barbàrie comès contra el Congrés de Diputats i contra les persones dels representants del poble, als quals atorgam la nostra adhesió i confiança. Sabem que sabran transformar la humiliació rebuda en un renovat desig d'aprofundir el desenvolupament de la Constitució per a la consolidació definitiva de la democràcia.

4rt.- Ens adherim a la manifestació convocada per demà a les 19:00 hores a Ciutat i convidam a tots els homes i dones d'Artà a participar-hi amb la convicció que és un acte d'afirmació necessari.

5è.- Amb la intenció de fer patent quin és el sentiment del poble d'Artà, acordam que a partir d'avui el carrer conegut amb el nom de Gran Via, passi a anomenar-se Gran Via de la Constitució.

6è.- Que Secretaria procedeixi a remetre còpia d'aquests acords a S.M. el Rei Don Joan Carles I i a l'Excm. Sr. President del Congrés de Diputats. Igualment, que aquest acord sigui fet públic.

Artà, a 26 de febrer de 1981.

Jaume Morey i Sureda
Batle

una cotxa fumada a artà

La primera setmana de febrer, de tanta fredorada, han trobat morta de fred, abaix del safareig de Carroça, una cotxa fumada. Castellà, colirrojo Tizón i llatí segons Nithammen *Phoenicurus Ochuros*. En Tomeu Brunet, a) Rotlet, que casualment passava per aquells indrets es fixà en la raresa de l'aucellet. El recollí i li descobrí, a la cameta esquerra, una anella. Tot corrent el dugué an En Rafel Font (naturalista, ornitològic i auceller major d'Artà) el qual el classificà amb l'esmentat nom.

L'anella diu: HIDDENSE, 9081.D.D. R.9/11/77. Der San. Aquest animaló, de 14 cms. de llarg, es vengut, des de la República Democràtica Alemanya a morir dins Artà. Ara, si voleu, vos farem una breu descripció d'aquest animalet.

Ambdós sexes, a totes les edats, tenen la cua rogenca, la qual agiten

constantment i rabada vermellosa. El mascle és negre per damunt, amb parts inferiors i cara interior de les ales de color negrós i les dues

vectrius centrals, de color terrós enfosquit. Un mascle de tres anys és d'un negre fuliginós amb taca ala blanca, (alguns mascles reproductors joves no tenen aquesta taca), el

plumatge més clar en la tardor, amb la taca alar en part obscurida. La femella i els joves parèixen cotxes reials obscures, però tenen parts inferiors el color bru en lloc d'ocraci.

Per cantar fan un curt "Tsip" i un "Tititic" de barboteig molt ràpid incorporant curioses notes arestoses. Canta des de teulades o altres llocs elevats. Té l'habilitat pels penya-segats, edificis, pedreres, etc. Cria al centre d'Europa i al sud de la península. La migració va des de Bulgària, Iugoslàvia, Itàlia, França, Alemanya, cap a Anglaterra, per després baixar per damunt mar, vers Portugal, sud de la península Ibèrica, per, finalment, recalar a Mallorca.

El lloc d'Artà a on són més bones de veure és a la Pedra d'Es Pont dins Aubarca.

Beta Vulgaris

SA CUINA MALLORQUINA

La tradicional i artesana cuina mallorquina va desaparèixer poc a poc dins les noves generacions. Avui ens trobam que els diferents plats que constitueixen l'ampla varietat d'aquesta cuina tan nostra són substituïts per menges de més senzilla preparació o per altres cuines peninsulars i fins i tot estrangeres. Una de les causes que fan això possible, és, fora dubte, la manca de temps: la gent no vol o no pot estar-se hores i hores dins la cuina preparant el dinar i el sopar de cada dia. Per altra part, tampoc ha tingut la cuina mallorquina, i com tantes altres coses nostres, molt bon cartell. Encara que la seva qualitat és reconeguda, per ventura més fora de Mallorca que a dins l'illa mateixa, però és que, i encara n'ofa massa temps, semblava que tot lo mallorquí era de baixa al·lúnia i fins i tot ens avergonyíem. Era altre temps, que sortadament ha passat.

Sembla ara, d'uns anys a aquesta part, assistir al ressorgiment d'aquestes tradicions el que fa que ens retrobem amb les nostres arrels, les arrels d'un poble que, després de l'intent, constantment demostrat, d'aufegar-lo, reviven en renovada força. Els fets diaris parlen per si sols.

Caldria ara, i així ho volem, que aquesta cuina participés també del ressorgiment, no ja com la tradició que suposa sinó també per la indubtable qualitat i senzillesa que li són inherents.

Fent aquest preàmbul, i aprofitant que a Artà tenim una dona que coneix com molt poca gent els secrets i les receptes més variades de la cuina mallorquina, hem cregut d'interès, oferir als nostres lectors, mensualment, una d'aquestes receptes. Es tracta de Madò Antònia Gili Far (Peu), que al llarg dels seus 71 anys, ha adquirit uns coneixements, a força de rodolar per dins la cuina i tocar-ho tot amb les mans.

Per demanar-li la seva col·laboració i ajuda per dur a bon fi a

questa nova secció dins les nostres pàgines, parlarem amb ella de menjars mallorquins i de moltes altres coses relacionades amb els seus coneixements i la seva vida, que tot seguit incluirem a continuació.

- Quan jo tenia 18 anys -començavaig anar a servir a la casa del Marquès del Palmer, a Ciutat. La Marquesa em digué que si els agradava guanyaria 18 duros cada mes: sinó, només serien 15. Vaig passar a la cuina, per ajudar al cuiner. Després del primer mes, ja em varen deixar tota sola...

- He après a fer menjar a força de demanar i fer proves. Hi ha moltes receptes que són particularment meves.

- Sí. He tengut intercanvi de receptes amb Madò Coloma Abrines.

Després dels Marquesos del Palmer, a on serví 6 anys, va passar a la casa dels senyors Regalats. A ca don Perico Amorós Alzina, 4 anys; a ca don Toni Amorós, 8 anys i llavors, ja definitivament, amb don Lluís Amorós, fins a la seva mort. Tots aquests anys, sempre de cuinera.

Amb don Lluís -continuà Madò Antònia- anàvem cada any, uns quatre mesos a Barcelona. Allà sempre em deien els catalans: "... aquests mandrongs -referint-se a les coques, cocarrois, panades- n'altres aquí no les sabem fer". Els hi agradaven molt an aquella gent...

- Sí. Sa cuina mallorquina arribarà a perdre-se del tot. Un dels motius és que avui, ja no hi ha ni cuineres ni senyors...

Al llarg de tots aquests anys de servir a cases de senyors, han menjat els meus plats molts de personatges importants. Generalment, sempre venien a la cuina a donar-me l'enhorabona.

- El menjar, si és aguiat al foc de llenya, és molt millor. Especialment determinats plats, com la paella per exemple.

- Un bon dinar? Ara mateix, si volgués quedar bé amb qualcú, prepararia els següents plats: Consomé, En-

diot a la taronja; Peix en es forn i, de postre, flam, coca o braç de gitano.

Donam les gràcies a Madò Antònia, sa cuinera, i passam a oferir-vos la primera recepta que ella ens donà.

NOTICIARI

ENCONTRADA LA BARCA DE MIGUEL GENOVARD

Hace pocas fechas, fue encontrada la pequeña embarcación en la cual Miguel Genovard (Bosa), el pasado día 3 de febrero, se hizo a la mar y sin que desde entonces y a pesar de la intensa búsqueda llevada a cabo en los días posteriores, se encontrara el menor indicio. Según noticias, la embarcación ha sido hallada en alta mar, boca abajo, y frente a las costas de Egipto. El hallazgo fue llevado a cabo por un buque mercante inglés, que lo comunicó posteriormente a la Autoridad de Marina Española, comprobándose seguidamente, por el número de serie de la barca, que ésta perteneció al infortunado Miguel Genovard, cuyo paradero sigue sin conocerse, aunque realmente, y mucho más ahora después del referido hallazgo, hay que pensar en lo peor.

URBANIZACIÓN DE SA CANOVA

Nuevamente corren insistentes rumores que apuntan al posible relanzamiento de la zona costera de Sa Canova (Ravena). Se habla de la inminente construcción de varios hoteles que constituirían el principio de la definitiva revitalización de esta urbanización, lo que constituiría, de llevarse a cabo, una importante fuente de ingresos, a todos los niveles, para nuestra población. Esperamos y confiamos en que, de una vez por todas, se confirmen los rumores.

La recepta del mes de madò Antònia Gili

CONSOME

Es posa s'olla en es foc. Convé que siga un foc directe i fortet.

Dins s'olla es col·loca s'aigo necessària, segons els que hagin de menjar. Preparat abans, el fiambre es bull, afegint-hi també es mateixos ossos d'es pollastre i un os de vadella.

Quan es fiambre ja és cuit es treu de s'olla. Es greix es quedarà p'es costats i s'anirà treguent es brou de damunt es bull. A fí de què surti net i sense greix. Podrà usar-se un cueronet.

Després se purificarà es brou amb un blanc d'ou ben pujat i, seguidament, se farà bullir durant uns vint minuts.

Tot seguit se passarà per un colador o un sedàs i ja ho tendreu llest.

Jo acostumava servir el consomé, acompanyat de flams individuals, fets de llet amb sal, i bunyols de vent"

BON PROFIT. Es mes que ve vos ne diré una ra.

arqueologia

En una zanja abierta en la calle de Ses Figueretes, han sido hallados restos arqueológicos de cerámica talayótica y romana. En la próxima edición de Bellpuig, daremos a conocer el alcance y significación de estos restos que nos afianzan en la idea de antigüedad muy remota en los alrededores del templo parroquial.

A TODOS LOS SUSCRIPTORES

Rogamos a todos los suscriptores de Bellpuig domicilien el pago de los recibos importe de la cuota anual de su suscripción, y nos lo remitan con urgencia a nuestra redacción.

GRACIAS

* * * * *

CATARINA PUJOL QUETGLAS

al cel sia

El passat dia 26 de febrer, morí, als 85 anys, Na Catarina Pujol Quetglas.

Els seus fills, nora, néts i demás familiars ploren la desaparició, inesperada, de Madò Catarina.

I és que, a l'hora de l'Adéu, despert amb més força que mai, l'amor i estimació cap el ser que, arribada l'hora, emprèn el camí de l'eternitat. El buit que deixa, retarà testimoni mut i perenne del seu pas per la vida. Records d'amor i amb l'esperança del demà quan, cumplit el temps de la vida, ens retrobem tots al Cel.

ENTREVISTA AL BATLE

PREST FARA DOS ANYS DE LA PRESA DE POSSESSIO DEL NOU CONSISTORI; ESTAM DONCS A MIG CAMI DE L'ACTUAL LEGISLATURA. BELLPUIG HA CREGUT QUE ERA UN MOMENT OPORTU PER DUR A LES SEVES PAGINES LES PARAULES DEL BATLE JAUME MOREY.

Pregunta. -Quan eres regidor, especialment en temps del Batle anterior, eres molt crític. ¿No creus que ara que ets Batle acceptes molt malament les crítiques que et fan?

Resposta. -Primer de tot, no som manco crític ara que som Batle que abans. Crec que ho som més. Les responsabilitats són distintes i crec que tenc el mateix, o més intens, interès per a les coses d'Artà. Jo no he impedit que ningú me critiqui i no només ho accept sinó que consider convenient que qui ho cregui oportú me critiqui: confrontar idees és precisament un principi bàsic de la democràcia. Accept això, però també som ben lliure d'acceptar o no el contingut de certes crítiques. Crec que això és d'estricta justícia. I n'hi ha, de continguts, que no els accept. Per exemple, tenc a honor de no haver criticat mai a don Gabriel Massanet i sí al Batle anterior, i sé que ell ho sap. Per aquest motiu no accept crítiques que vagin contra el meu prestigi personal, i tu saps que n'hi ha hagudes. No accept, tampoc, per exemple, que un regidor digui que no sap d'on surten els diners que gastam: no ho accept perquè lo primer que hauria de fer és saber-ho, que és la seva obligació. No accept, per exemple, que un altre regidor digui que "despilfarram" els diners i, com a mostra, assenyali una partida concreta que resulta ser la de les nostres assignacions, i per tant la seva, decidida amb el seu propi vot. No accept que un regidor dins el cafè, faci continuats mítings contra el Batle donant informacions parcials i que després, al Plenari calli. No accept que un membre de l'executiva d'un partit amb representació municipal digui que arruinarem el poble perquè el pressupost s'ha disparat com si tenguéssim tota l'autoritat sobre la formació del pressupost quan, fins fa un mes, gairebé no en teníem gens... Aquest tipus de crítica, que jo qualificaria d'irresponsable, i sé que puc anar errat, no les accept. Te diré més, me tenc per home obert, però m'agrada tractar

els assumptes amb solidesa i crec que moralment puc demanar una actitud semblant a qui me vol criticar.

P. -El pressupost i els impostos són temes que preocupen a la població. ¿Quina és la teva opinió sobre això?

R. -Aquesta és una matèria molt complexa i d'una tècnica legal molt complicada, però al cap i a la fi l'Ajuntament és com una empresa, empresa de serveis, que té necessitats d'ingressos, la major part d'ells li arriben del Govern i els que administra directament són controlats, també, per l'Administració Central. Resulta que l'any passat, l'única taxa inexistente a l'any anterior era la de recollida de fems. Ja s'ha vist que la nostra llibertat d'acció és poca, però les taxes que nosaltres podem modificar estaven intactes. Seguint les pautes marcades pel govern, sortien uns ingressos de 37'5 milions, i un grup de regidors posà el crit al cel perquè això era un excés. Hem cobrat més de 38'5 milions i no hem pujat res, llevat de la taxa dels fems.

P. -I enguany?

R. -Enguany hem actualitzat les Ordenances. La llei marca que els serveis s'han d'autofinanciar i procuram que sigui així. Lo contrari seria injust perquè pagaríem amb els diners de tots un servei que només usarien alguns. També amb això hi hagué enfrontament. Alguns regidors manifestaren que lo millor seria no pujar res, que l'Ajuntament no fes res i així els ciutadans no haurien de pagar. És una sortida que, duta a l'extrem, comportaria tancar l'Ajuntament i per ventura seria millor, no ho sé, però mentre la majoria estiguem convençuts que és necessari l'Ajuntament, el que hem de fer, i procuram fer, és administrar bé, i una mesura encertada és també elevar les quotes fins al punt correcte. Crec que anam per aquí i que podem oferir proves clares d'una administració clara i honesta.

P. -Hi ha qui pensa que no has aconseguit un Consistori unit. ¿Tu què creus?

R. -Però, què és això d'"un Consistori unit"? Que tots pensem igual? Tenc la impressió que qui demana això és per inèrcia del franquisme, on s'aspirava a "consistoris units" perquè equivalia a dir "consistoris controlats". En aquest sentit és normal i convenient que no hi hagi aquesta classe d'unió. La diversitat de parers i l'enfrontament dialèctic és a la base de la democràcia. Discutim molt i, a vegades, molt fort; però no hem arribat mai al terreny de lo personal. Pens que l'amistat entre els tretze no ha fet més que créixer d'ençà que estan junts a la Sala. Aquesta unitat ningú no la negaria, i és un mèrit de tots.

P. -Però hi ha grups que diuen que no els deixau fer feina...

R. -Sí, i ho hem discutit plegats no poques vegades. Jo els he dit que ho considerava una excusa, que si volien fer feina en poden fer tanta com en vulguin. Això és una decisió molt personal que o la prenen o no la prenen. Estrictament personal. Fins i tot és possible que obeeixi a una actitud política molt estudiada i ben decidida. Jo no crec que nosaltres siguem la causa del no-treballar d'un grup..

P. -¿No creus que és preocupant el que quan has sortit al diari ha estat perquè algú demanava la teva dimissió?

R. -Ho has dit molt bé: algú. Les crítiques no es fan soles, és algú qui les fa. És allò de "Segons el sant, ja pots..." No hi ha cap crítica benèfica, però no me desagrada que les crítiques rebudes hagin estat de qui han estat i pels motius que han estat. Jo tenc la consciència molt tranquil·la sobre el que se m'ha imputat als diaris. Les polèmiques, com més s'allarguen més confonen i tenc l'opinió que els redemptors que demanaven la meua dimissió demostraven bé quin peu era el que els feia mal.

P. -Una altra qüestió candent és la de les sancions de trànsit. Diuen que són massa i que hi ha criteris selectius, a segons qui sí i a segons qui no...

R. -Mira, a tothom li sap greu que el sancionin, però només són alguns els qui comprenen la necessitat de ser severos. Hi ha fets molt certs, absolutament certs, que a vegades s'obliden. Primer, avui dia és possible circular pel poble i tots recordem l'absoluta anarquia que hi havia. Segon, si afluïx la severitat en els aparcaments indeguts, en un no-res t'obliguen a tornar a ser rigorós; és molt trist, però és així. Tercer, l'excusa habitual és que "per cinc minuts que hi som estat..." i, ho hem comprovat bé, no sol ésser veritat. N'hi haurà que, efectivament, hi han estat cinc minuts i és una llàstima que els hagin enganxats, però o hi ha severitat o no s'aconsegueix res. M'ha costat haver d'acceptar que l'única solució per tenir un trànsit fluït són les multes, però no queda altre remei. Sobre que es fan parts i quarts, sincerament, no ho crec. Mira, o són dos o tres els regidors que encara no han hagut de pagar multes. I jo també he estat multat i he pagat la sanció. Per cert, i perquè hi ha testimonis, t'ho cont. Dia 15, diumenge, el cotxe no va arrancar

i el vaig aparcar al costat permès, l'endemà, dia 16, dia del canvi, el mecànic l'anà a arreglar. Jo vaig venir de fer feina sobre les dues i ja tenia el paperet. Els dies de canvi de banda els municipals esperen unes hores, però a la una ja sancionen, fins i tot el cotxe del Batle, un cotxe que coneixen bé. I a mi me sembla ben correcte i vaig pagar.

P. -¿De quina realització estàs més content?

R. -Quan es parla de realitzacions, la gent sol pensar tot d'una amb obres espectaculars, com el Col·legi, la Residència, etc. i no es pensa que són necessàries moltes accions anteriors, per exemple, el Col·legi, avui Institut, ha costat nou anys de feina d'una sèrie de persones i l'endeutament de l'Ajuntament durant vint anys. I s'ha de tenir en compte tot: de tant en tant es pot coronar una obra d'aquestes, gràcies, però, a la preparació i l'estudi previs, que és una fase gens vistosa. Ara potser estiguem així, en una fase de preparació. No obstant, crec que podem senyalar el Servei de Recollida de Fems i, especialment, l'eliminació; la racionalització de l'administració; el Servei d'Orientació Educativa. ¿Què dius que ha estat un servei polèmic? Perdona però no hi ha hagut ningú que hagi dubtat de l'encert de la creació, fins hi tot te puc dir que hi ha una certa expectació sobre els resultats. Així com va, i malgrat les actuacions subterrànies d'un parell de persones, crec que donarà complida satisfacció. Deia que la polèmica va ser per qüestions marginals, gairebé estrictament personals, i considerarem que no necessitaven especial atenció. És que parlar de realitzacions, no sé, jo crec que hi ha una cosa més important que és la forma com són tractats els problemes. No els defugim, els estudiam en profunditat, cerquem solucions racionals, procuram obtenir una formació legislativa... I no, no és que jo sigui més o menys "legalista": és el camí que està erigit de qüestions legals i no queda més remei que tenir-ho en compte, de lo contrari tota la feina se'n pot anar per les bardisses. A vegades una cosa és lo que volem i l'altra és la que podem. Pens que lo important és que en tots els treballs hi posam una rigor i una serenitat que donin un nou estil a l'administració municipal. I modestament crec que començam a aconseguir-ho.

P. -T'he sentit queixar-te, a vegades, sobre la manca de dedicació...

R. -Del no poder dedicar més temps, els altres i jo. Mira, he arribat a l'absoluta i total convicció que un Ajuntament de les dimensions del d'Artà necessita que un dels membres amb responsabilitat política es dediqui exclusivament a l'Ajuntament, dedicació exclusiva i remuneració equivalent. Raons? L'Ajuntament és una empresa de 23 treballadors i 13 integrants del Consell d'Administració. El seu volum de "negocis" és, sense marge de benefici, d'uns 40 milions. Curiosament aquesta empresa té un director amb dedicació a hores perdudes. Si passes això totalment al camp de l'empresa privada diràs: negoci improductiu. L'única sortida és que

aquesta direcció, o si vols gerència, sigui suficient i únicament ho serà si, a més del temps necessari, hi ha una responsabilitat política de donar compte als accionistes dels quals, a Artà, n'hi ha 5643. I no: això no és feina del Secretari. La seva és una responsabilitat administrativa. Ell procurarà que els llibres quadrin, però no és ell qui ha de decidir com i de quina manera s'han de fer les coses.

P. -A tu t'interessa ser Batle amb aquestes condicions que dius?

R. -Si ho he dit és perquè no m'interessa i és bo de veure per què. T'he dit el que hauria de ser, segons jo, però no pensava aplicar-m'ho a mi.

P. - Projectes?

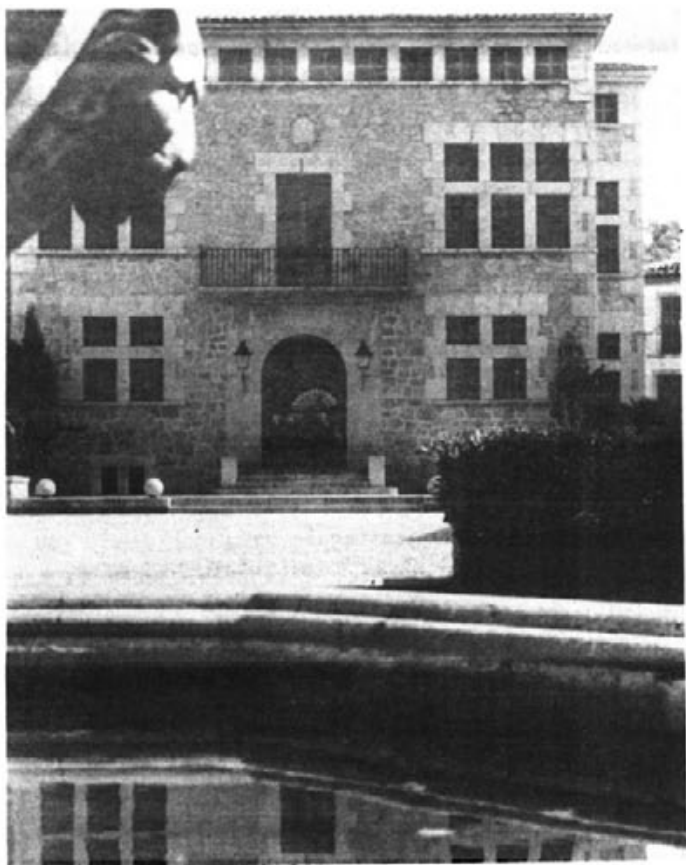
R. -Tots els que vulguis, però s'ha d'anar alerta. Podria dir que farem la Residència, la depuradora, allò i allò altre, però no és, com has dit tu, el nostre estil. Mira; racionalment, és imprescindible el proveïment d'aigua potable i el sanejament de la Colònia. Val

molt i una part de la gent n'està en contra, però, racionalment, s'ha de fer si no volem tallar el futur de la zona. La Residència. Altres vegades he dit que el poble s'havia entusiasmat massa i massa prest perquè el desig popular s'ha fonamentat sense haver estudiat les possibilitats reals de fer-la i resulta que les dificultats són molt grosses, encara que no insalvables; per tant, això de projectes s'ha de contemplar sempre amb una visió totalitzadora dels distints punts que hi intervenen, bàsicament els de financiació. Aquesta visió és l'única que pot fonamentar una il·lusió sense el perill d'una decepció posterior.

P. -Per acabar, Jaume: et presentaries a unes noves eleccions?

R. -Crec que la meua opinió actual de si o no continuaria és circumstancial i per tant molt poc fonamentada. A més, la veritat és que no ho sé. En esser el moment oportú ja nos ho plantejarem, de fet crec que s'ha de ser suficientment generós, i demòcrata, per decidir en grup segons quines coses.

GESTIÓ CONSISTORIAL

Principals acords del Ple Ordinari del dia 26 de febrer
::: Per unanimitat va ser acceptada la proposta d'UCD relativa a gestionar la municipalització del camp de futbol Ses Pesqueres. El G.I. va suggerir que no s'interferís les gestions que hi pugui haver de la directiva del C.D.

Com se sap el camp és de l'església i el té llogat a l'Ajuntament amb una renda de cinc mil pessetes. El que demanà UCD és que el camp passi a ser patrimoni del poble. Pareix que no hi haurà problemes, la Parròquia també té les mateixes aspiracions.

::: S'acordà per proposta del G.I. d'adaptar els aparells de ràdio municipals a la freqüència dels d'ICONA. I proposar a ICONA l'adquisició d'un portàtil per al Subparc. Així hi podria haver una comunicació Ajuntament-Subparc, que en cas d'incendi es fa molt necessària.

::: S'acordà per unanimitat incloure en el proper Pla d'Obres i Serveis del Consell, les obres d'asfaltat d'una sèria de camins municipals.

::: La proposta del G.I. de fer unes millores a la xarxa d'aigua, va ser aprovada. Aquestes millores van enca minades a evitar que la pressió de l'aigua no espenyi més tuberies.

::: S'acceptà la proposta del G.I. de començar les gestions per a fer una cobertura a la pista poliesportiva de Na Caragol. Consistents en demanar un avantprojecte a distints tècnics.

::: S'ampliarà el Pont de Ses Veietes, a proposta del G.I.

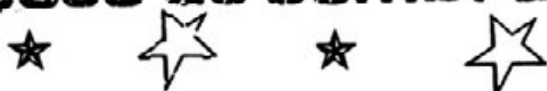
::: A proposta de l'Alcaldia s'acordà adquirir una màquina d'escriure i una calculadora.

::: S'acceptà la proposta de modificació de les Ordenances: l'impost de circulació augmentarà un 20%, i el de publicitat el 100%.

Informa TOMEU

meses de sembrar, segar i batre...(7)

Es la matinada d'un dia qualsevol de Juny. El pastor havia tancada la guarda dins el sestador...

A les cases se notà més moviment que de costum. Sa madona sabia que en el revol s'hi acabava el pa, i era ben hora de pastar.

El pastor no podrà descansar fins més tard, ja que pastar és feina seva, pestar la farina amb el llevat i l'aigua calenta. També preparava la post, fent-ho de la següent manera: "sobre la post una manta en doble de la mateixa mida, sobre la manta una tela de mitjallana, que sobrepassava el voltant de la post d'un bon bocí, i sobre aquesta mitjallana una tela blanca de drap, encara un poc més grossa que la mitjallana. Havia d'esser així, ja que, quan posaven els pans a la tela perquè els pans no se besassen. Sa madona o alguna berganta de la casa, els feien i col·locaven. Una vegada haver-los col·locats, doblegava la tela de drap i sa mitjallana sobre ells a fi de què quedassen ben calents i tovas-sen prest. Quan ho havia fet, feia senyal de la creu a la pasterada, al mateix temps que deia: "Qui t'ha deixat granar i néixer, que t'he deixi tovar i créixer". La feina del pastor acabava quan havia enforat.

L'oguer se'n cuidava de posar llenya en el forn, i encendre'l. Quan el tenia a punt, amb un bon sol, burjó en mà, feia córrer el caliu cap els costats, i llavors amb un altre burjó, que en es cap prim hi fermaven un ram de brots de mata verde, agranava la cendra, també cap als costats fins deixar-lo ben net. Es porqueret, cada tres o quatre fornades, quan el forn era fred hi entrava i treia la cendra i el carbó.

Girar els pans i treure-los anava a càrrec de la madona, criada o algú de la casa.

Mentre això passava, els segadors se preparaven per pegar una bona envesta al sementer. Estaven a plenes messes, i era necessari donar de si tot quant tenien. Els segadors en aquell temps, per segar no sols feien servir la falç. A més d'ella, tenien la seva indumentària que les servia per defensar-se la pell i la roba.

El segador amb la mà dreta tenia la falç, i el dors de la mà esquerra anava cobert per una peça de roba feta que se deia maneta que solia esser de cànyon o de lona. Aquesta peça, a la part alta, anava fermada al braç amb una espècie de cordons de sabata, i, a la part baixa, hi tenia un anell fet també de cordó, en el qual hi passava el dit mig.

La maneta defensava molt sa mà dreta, ja que aquesta cada vegada havia de pegar la falçada, entrava dins els troncs del gra que segaven. Això només, a les llargues, ja bastava per a tenir els nius dolorits, però a més d'aquests tronquets de palla, més de dues vegades, se trobaven amb algun romeguer o card, que de no haver duita sa mà guardada l'hauria feta sangrar.

De sa mà dreta se guardaven el dit mig, anular i pe-

tit, pasant-los dins canons de canys, i així no hi havia perill de nafrar-los-se amb la falç. Els dits índex i pols, quedaven lliures d'aquests canons perquè amb ells havien de safalçar.

El safalçar consistia en què quant allò segat ja no les cabia dins sa mà, amb molta manya, agafaven uns quants de brins d'allò mateix i amb ells fermaven la manada que, tot seguit, fermaven en els dits índex i pols, i així fins a la tercera safalçada, que llavors amollaven procurant sempre que les quedassen ben compostes, en totes les espigues del mateix cap. Les tres safalçades solien compondre una gavella.

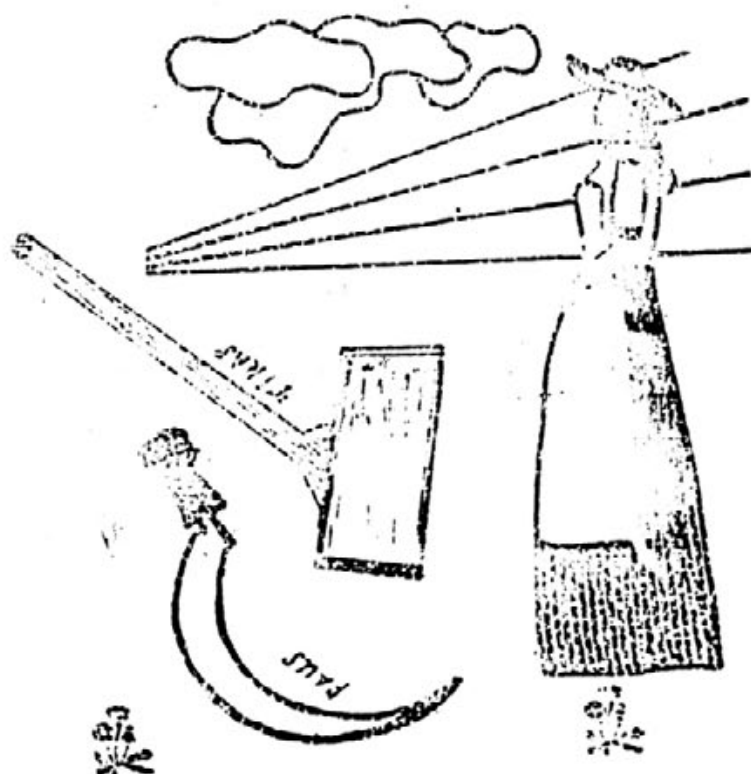
Per no esquinsar-se gaire la cania i els calçons, solien posar-se cuixals. Els cuixals, encara que pareix tal com sona la paraula que sols servien per defensar-los de les cuixes, també els defensava de tot el cos ja que de cinta amunt, eren com un devantal de sabater, i així continuava fins a l'entreforc de les cuixes, a partir d'aquí taiats per mig, fermant-se cada una de les parts a les cuixes i cames fins a devora els peus.

Segadors: Voltros, per a no escarrinxar-vos el braç esquerra vos posau manegots. (Els manegots eren unes mànigues postisses que tapaven des del braç fins al colze. Tant en el braç com en el colze anaven subjectes amb elàstics).

L'ano de Sol'n Rossinyol,
diren que en canyar no sega,
però fa anar es tai alegre
i estrenyen es redol

M.Tous

Continuarà... /

"A PACO LO HAN HECHO XISCO"

Entendámonos, no es que a nuestro buen amigo Paco lo hayan hecho cisco o fosfatina. Nada de eso. Lo que ocurre es que la gente se ha empeñado en llamarle "Xisco" y el hombre no ha tenido más remedio que resignarse al bautismo popular.

A decir verdad, la situación es totalmente contraria. "Xisco" (antes: "Paco el cachondo") está que no cabe en su propia pie, vamos que está a punto de explotar de alegría.

Algunos le habían echado en cara el ínfimo interés del Ayuntamiento por los problemas de nuestro pueblo. Ahora, con la eficacia y rapidez demostradas y aplicadas en el asunto de la Maestra (Profesora de Educación General Básica, señores míos) el hombre anda sobre un solo pie y no cesa de cantar aquello de "El pueblo unido, jamás será vencido..."

- "Una flor no fa estiu" -me dijo uno. Cuenta "Xisco". Y yo le pregunto:

- Y tú ¿qué le soltaste?

- Que la opinión de un botarate no es la de todo el pueblo. Que el pueblo está bastante harto de ciertas "capillitas". El suceso de la Profesora ha servido para aclarar algunas posturas y, al mismo tiempo, para demostrar que los hombres y las mujeres de La Colonia desean, incluso con vehemencia, COLABORAR.

- Y bien...

- Pues que... "A buen "Batle" entendedor, con una sola insinuación basta".

- Seguro que "Es Batle" ha tomado buena nota de los sucesos de estos días y de los gestos y posturas de las per-

sonas. Pero, ¿por qué no me detallas un poco los hechos ocurridos?

- Esto es agua pasada... Todo acabó bien y...

- Vamos, que lo estás deseando.

- ¡Hombre, ya que insistes.!

- Insisto, "Xisco", insisto.

- Pues bien, poco más o menos y, a grandes rasgos, la cosa se desarrolló así: Las autoridades de la enseñanza comunican a nuestra Profesora que deberá dejar La Colonia para integrarse en un nuevo lugar de trabajo, en el plazo de una semana. La noticia cae como una bomba sobre el pueblo. Empiezan las conjeturas, los juicios temerarios, las divagaciones y los chafardeos indomables.

Es Batle", enterado de la noticia, habla con el Alcalde y ambos se desplazan a Palma para que las citadas autoridades les expliquen el asunto. A su regreso ya han tomado una decisión: se escribirá una carta con las firmas de los padres y de los alumnos y será remitida a las susodichas autoridades haciendo el máximo de presión para que la Profesora siga en La Colonia. ¿Sigo?

- Sigue, amigo mío. Lo haces muy bien.

- No te burles. Sigo. Se convoca una reunión de padres y "Es Batle" explica la situación. Aclara, remacha y afirma que el posible traslado de la Profesora NO es consecuencia de denuncia alguna (rumor que circuló por el pueblo como si fuese la única causa posible del desaguisado). La razón del traslado no era "publicable" y, por lo tanto, se esperaba una solución con la mencionada carta.

La firma, quede esto claro también, era voluntaria. Rubricó todo el mundo. Siguió un par de días de malestar general, sin noticias. Pero, al fin, cuando todo parecía haber sido inútil, recibimos la buena nueva de que la Profesora seguirá entre nosotros y, muy especialmente, entre nuestros hijos.

- ¿Y la fiesta?

- Aquello fué un hermoso punto final. Emoción a raudales, en la Profesora cuando recibía un precioso ramo de flores de manos de las alumnas. Poco antes, los niños le habían emocionado ya con una breve, escueta y cariñosa pancarta. Y no te digo nada de las tartas-pastel que confectionaron algunas madres para "dulcificar" aún más, si cabe, el acontecimiento. Se brindó con champany (los padres) y con naranjada y limonada (los niños). "Es Batle" y su Señora realzaron el acontecimiento con su presencia y, además, con todo merecimiento.

- ¡Vaya, vaya! Y yo que creía que tú y "Es Batle..."

- ¡Hombre, tenemos pequeñas diferencias...!

- Por ejemplo.

- Resulta que nunca puedo discutir seriamente con él porque yo soy del "Barça" y esto le pone de vuelta y media.

- ¿Cuál es el equipo de sus amores?

- ¡Vete tú a saber!. Yo no se lo he preguntado. Será del Madrid... Como todo el mundo.

- ¿Lo dejamos por hoy?

- Creo que será lo mejor. ¡Hasta la próxima y que Dios reparta suerte!

EN TONI DE SA COLONIA

marcador

ALEVINES

Avance 0- Santanyí 1

Atco. Badia de Llevant 2- Avance 6

INFANTILES

Avance 3- Sollerense 2

Alcudia 3- Avance 2

JUVENILES

Sineu 0- Artá 0

Artá 0- Petra 1

AFICIONADOS

Artá- Can Tà Taleca (incomparecencia); 1-0

Mariense 1- Artá 1 (Jaume)

PEÑA

Bellpuig 1- Gran Sol 0

Bellpuig 3- Morito 1

PREFERENTE

Alaró 3- Artá 1 (Martínez)

Artá 3- Campos 1 (Mascaró, Suárez y Artigues).

Los alevines del Artá parece que tras el trasplás sufrido en Porreres, han caído de picado. Otro fracaso en su propio feudo frente al Santanyí, y ¡de qué forma!

Los infantiles tuvieron que apretujar y seguir el partido frente al Olímpic con el handicap de dos jugadores menos y el lanzamiento de un penalty contra su portería, la verdad es que lucharon a tope y sólo hacia al final fueron derrotados por el Olímpic. ¡Qué caciocada la del Comité de Competición! ¿sobretodo ¡A Pagar!

Los aficionados parecen más que probables sus esperanzas de lograr por tercer año consecutivo el Torneo de Primavera, todo se lo juegan frente al Mariense, pero creemos que la veterania en esta competición decidirá el triunfo cara a los locales, con la ventaja de jugar el último domingo en casa.

Los juveniles, tienen que reforzarse inmediatamente, ya que no hay que tirar por los suelos lo que tanto costó, el ascenso a segunda. y esto debe hacerse pronto.

Mayol

¿Se jugará o no se jugará?

Pregunta clave que se está haciendo todo el pueblo. Claro es, nos referimos al pueblo deportivo. A esta gran masa de aficionados que con su incondicional ariente y su gran asigtencia archidemostrada, siguen los colores del club, domingo tras domingo.

Si, queridos aficionados, parece que la liquilla está asegurada. Sólo basta el haber visto el pasado encuentro en Ses Pesqueres, juego poco y voluntad mucha.

Visto el encuentro en Alaró, todo hacía pensar que nuestra gran afición no asistiría como de costumbre. En el citado pueblo se perdió, como ya es habitual en los desplazamientos. Una primera parte que los pupilos de Bernardo la llevaron muy bien pero que en la segunda mitad, más vale no comentarla. Total tres a uno y gracias, muchas gracias.

Como decíamos nos visitó el Campos, por cierto fue en el campo de este rival donde el Artá cortó su primer partido de liga, si así no recordamos en el último minuto y con gol marcado por el mismo jugador que también en el pasado domingo marcó el tanto para el Campos, el veterano Vidal.

Previsamente observamos la falta en el equipo de su habitual número dos. ¿tanto miedo ha tenido al no desplazarse? Pensamos que su preparador ha sido lo bastante "listo" al no llevarlo.

Se refirió a este equipo, y durante la primera mitad muchas ocasiones de gol para los locales, Mascaró, Amer, Ferrer. Sólo podemos anotar el tanto de Mascaró, que tras dar dos roques seguidos y a un balón

servido por Sanz (lo único que hizo este jugador), batió al bueno de Ramírez.

Se llegó al descanso con este uno a cero. Resumida la segunda parte, en una de las acostumbradas dormidas que últimamente efectúa la defensiva, el Campos nos marca el gol del empate. Mal se ponían las cosas para el Artá; pero como decíamos al principio, no había ziertos pero sí mucha voluntad. Para el tiempo y el entrenador saca a Lobato en vez de Hernández. Este cambio no sentó muy bien al respetable. Pitos, palmas, y un largo etc. de comentarios que por supuesto no eran favorables al preparador local.

A falta de veinte minutos otro cambio, sale Artigues por Genovard.

En el minuto ochenta en una de las muchísimas incursiones por la banda derecha propicia un corner que lanzado por Durán es rematado por Suárez a la red (tras un fallo defensivo del Campos).

Cinco minutos más tarde y en la debecle visitante, Artigues en una gran jugada personal recogiendo un balón en el área propia, corre todo el campo y a la altura del área larga un fuerte chapinazo que hace inútil la estirada de Ramírez y consiguiendo el tercer gol (y el golavengue particular a favor). Gol que fue muy aplaudido por la gran cantidad de seguidores que hoy estrenaban el maravilloso cubierto de este campo de Ses Pesqueres.

Lo que decíamos al principio, el esfuerzo de correr los noventa minutos se vieron recompensados por esta victoria frente a un equipo con serias aspiraciones de jugar la liquilla de ascenso.

Artigues

TRONCO AL MAXIMO GOLFADOR

Conado por el PAR CENTO

- 1.- Lobato 12 goles
- 2.- Sanz 10 "
- 3 y 4.- Mascaró, Hernández 6 gol.
- 5º y 6º.- Riera y Artigues 3 "
- Martínez (2), Durán, Genovart, Amer
- A. Ferrer y Suárez.

Cooperativa **SANT SALVADOR**

INAGURACIO DEL NOU LOCAL

A les vuit del vespre del dia 28 de febrer va esser inaugurat el nou local (antic Oasis) adquirit recentment per la Cooperativa Sant Salvador.

Una vegada feta la benedicció, el President Pere Ginard es dirigí a la nombrosa gentada allà arreplegada.

Va fer història de la Cooperativa dient que aquesta entitat començà fa dos anys amb un nombre de 20 socis i ara ja adimpleix el nombre de 225. Va fer extensiva als socis, en nom de la Junta, la seva felicitació que ja anteriorment li havia estat donada a ell, a Ciutat, per la Caixa Rural Provincial, en el sentit de què la Cooperativa Sant Salvador era de moment, la millor entre totes les Cooperatives de Balears, afirmant que això era una realitat perquè, a Artà, tenia els millors socis de les Balears.

Aprofità l'ocasió per a clarifi-

car que la Cooperativa no tenia cap color polític i que el seu color era el color de la terra, comunicant a tots els agricultors, no socis, que ja era hora d'unir-se tots a aquesta família.

Notificà que la Junta havia decidit inaugurar el nou Local amb un ball típic, cosa molt pròpia de la pagesia, i que val la pena promoció i convidà tots els assistents a sopar.

El President donà la paraula al Gerent, Antoni Amorós el qual insistí que la felicitació rebuda a Ciutat, no era deguda tan sols a la bona administració, segons paraules de la Caixa Rural, sinó a la col·laboració total dels socis, els quals empenyen un metre quan s'els demana un pam.

Els pagesos, continuà, amb la creació de la Cooperativa han donat un exemple al poble, demostrant que, quan la gent uneix les mans, es pot

aconseguir-se la realització de somnis impossibles, servint per a demostrar que els pagesos són tan capaços com el qui més, és a dir, que ja no poden ser considerats com a persones inferiors a les altres en un sentit cultural o social. No importa dir res més, continuà, perquè obres són raons i, aquí, hi ha una raó a la vista de tothom.

Després de felicitar els socis i de demanar disculpes per si en alguns moments no ha estat a l'altura que ells es merèixen, acabà el parlament.

A continuació, la gent menjà el que volgué i s'organitzà un ball popular amb la participació de "Artà balla i canta" i nombrosos voluntaris.

Darrerament, va tenir lloc una animada "ximbombada" fins a mitjanit

